

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1136
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.4.2022/13
Karar Numarası : 2022/227
Başvuran : A.K
Başvuran Vekili : --
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Kars T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, üniversite öğrencisi olan başvuranın infaz kurumunda çevrimiçi sınavlara katılma, başka bir kuruma nakledilme ve açık ceza infaz kurumuna ayrılma taleplerine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle: Üniversite öğrencisi olduğunu ancak cezasının infaz edildiği Kars T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bilgisayar olmadığı gerekçesiyle çevrimiçi sınavlara katılmadığını, bu nedenle eğitim hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Kurumun 13.12.2021 tarihli ve 21539 sayılı yazısında özetle: Başvuranın 16.11.2021 tarihli dilekçesine cevaben 16/11/2021 tarih 2021/251 sayılı Eğitim Kurulu Kararı ile başvuranın bilgisayar ve internetten yararlanarak derslerini takip etme ve internet üzerinden sınavlarına girme talebinin reddine karar verildiği ancak; başvuranın öğrencisi olduğu Afyon Kocatepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı ile yapılan yazışmalar neticesinde edinilen bilgi ve belgeler ile Afyon Kocatepe Üniversitesi Senatosu'nun 10/11/2021 tarih ve 2021/83 kararı ile ceza infaz kurumlarında hükümlü ya da tutuklu bulunan Üniversite Hukuk Fakültesi öğrencilerinin 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz dönemi sınavlarının Uzaktan Eğitim Öğrenme Yöntemi Sistemi üzerinden yapılmasına karar verildiğinin anlaşıldığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Yetişkin Eğitim Şubesi'nden 03.12.2021 tarih ... sayılı yazı ile başvuranın vize sınavlarına katılabilmesi için Domain şifresi verilmesi hususunun talep edildiği, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 07.12.2021 tarih ... sayılı yazısı ile domain şifresini gönderildiği ve başvuranın Ceza İnfaz Kurumunda, üniversitesinin yapmış olduğu güz dönemi vize mazeret sınavlarına girmesinin sağlandığı ifade edilmektedir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş 17.12.2021 tarihli yazımız ile başvurana iletilerek cevabi görüşü istenmiştir. Başvuran muhatap Kurumun görüşüne karşılık cevabi yazısında özetle: Şu anda Ceza İnfaz Kurumunda sınavlara girebildiğini belirtmiştir.

5. Sonrasında başvuran, Kurumumuza ikinci dilekçesini iletmış ve 24.01.2022 tarih ve 5869 kurum sayısı ile kayda alınan dilekçede ise: ... Hukuk Fakültesinde öğrenci olduğundan halihazırda cezasının infaz edildiği Kars T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan naklinin okuluna yakın bir kuruma yapılmasını veya açık ceza infaz kurumuna sevkini talep etmiştir.

6. Muhatap Kurumun başvuranın ikinci talebine ilişkin olarak yazılı görüşünde özetle: Başvuranın Kocatepe Üniversitesi Üniversitesi'nin bulunduğu Afyon şehrindeki kapalı ceza infaz kurumlarına kendi isteği ile nakil talebinde bulunduğu, bahse konu nakil talebine ilişkin gerekli işlemlerin gerçekleştirilerek hükümlünün nakli için takdirin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Terör ve Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Bürosu'nda olduğu, nakil talebinin onaylanması ve gelecek olan nakil emrine müteakip hükümlünün nakil işlemlerinin taraflarca ivedi olarak gerçekleştirileceği ifade edilmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

7. Aynı zamanda Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün Kurumumuza ilemiş olduğu 29.03.2022 tarih ve 7214 sayı ile kayda alınan yazılı görüşte: başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebine karşılık, Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, "*Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması, şartı aranır.*" ifadelerine yer verildiği, dolayısıyla başvuranın koşullu salıverilme tarihinin 01.02.2024 olduğu dikkate alınarak Yönetmeliğin söz konusu hükümleri gereğince, açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinin bağlı bulunduğu Cumhuriyet Başsavcılığınca değerlendirilmesi gerektiği ifadeleri bulunmaktadır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

8. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

9. Anılan Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

10. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, "*Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncı karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı*" yönünden incelenir.

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda, üniversite öğrencisi olan başvuranın infaz kurumunda çevrimiçi sınavlara katılmadığı iddiası ve başka bir kuruma nakledilme veya açık ceza infaz kurumuna ayrılma talepleri ve muhatap Kurumun yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte ele alınıp değerlendirilmiştir.

13. Kurumumuza yapılan başvuruda öncelikle başvuranın öğrenim gördüğü üniversitenin düzenlediği sınavlara bilgisayar vasıtasıyla katılma talebi olmasına rağmen Kurum tarafından bu talebin karşılanmaması neticesinde başvuranın eğitim hakkının ihlal edildiği iddia edilmiştir.

14. Başvuru dosyasının inceleme aşamasında, muhatap Kurumdan konu hakkında açıklamaları talep edilmiş olup Kurum yazılı görüşünde öncesinde Eğitim Kurulu Kararı ile başvuranın bilgisayar ve internetten yararlanarak derslerini takip etme ve internet üzerinden sınavlarına girme talebinin reddine karar verildiğini ifade etmiş, devamında ise Afyon Kocatepe Üniversitesi Senatosu'nun 10/11/2021 tarih ve 2021/83 kararı ile ceza infaz kurumlarında hükümlü ya da tutuklu bulunan ... Hukuk Fakültesi öğrencilerinin 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz dönemi sınavlarının Uzaktan Eğitim Öğrenme Yöntemi Sistemi üzerinden yapılmasına karar verildiğinin anlaşıldığını, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Yetişkin Eğitim Şubesi'nden 03.12.2021 tarih 21009 sayılı yazı ile başvuranın vize sınavlarına katılabilmesi için Domain şifresi verilmesi hususunun talep edildiğini ve bu sayede başvuranın Kurumda üniversitesinin yapmış olduğu güz dönemi vize mazeret sınavlarına girmesinin sağlandığını belirterek başvuranın talebinin yerine getirildiğini beyan etmiştir. Dolayısıyla Kurumumuza yapılan başvurunun eklerindeki belgeler incelendiğinde başvuranın sınavlara katılımının sağlandığı sabit olmuş, ayrıca başvuran da yazılı görüşünde artık sınavlara katılabildiğinin ikrar etmiştir. Söz konusu açıklamalardan yola çıkıldığında, başvuru kapsamında herhangi bir hak kaybının bulunmadığı ve

başvuranın talebinin yerine getirildiği anlaşıldığından somut başvuruda eğitime katılım yönünden kötü muamele yasağı ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

15. Sonrasında başvuran, Kurumumuza ikinci dilekçesini iletmış ve bu defa Afyon Kocatepe Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğrenci olduğundan halihazırda cezasının infaz edildiği Kars T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan naklinin yapılmasını veya açık ceza infaz kurumuna ayrılmayı talep etmiştir. Muhatap Kurum ise bu talep hakkındaki yazılı görüşünde; başvuranın Kocatepe Üniversitesi'nin bulunduğu Afyon şehrindeki kapalı ceza infaz kurumlarına kendi isteği ile nakil talebinde bulunduğunu, bahse konu nakil talebine ilişkin gerekli işlemlerin gerçekleştirilerek hükümlünün nakli için takdirin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Terör ve Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri Bürosu'nda olduğunu, nakil talebinin onaylanması ve gelecek olan nakil emrine müteakip hükümlünün nakil işlemlerinin taraflarınca ivedi olarak gerçekleştirileceğini ifade etmiştir.

16. Muhatapın yukarıdaki açıklamalarına binaen Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden de yazılı görüş talep edilmiş ve Müdürlük yazılı görüşünde; Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, "*Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması, şartı aranır.*" ifadelerine yer verildiğini, dolayısıyla başvuranın koşullu salıverilme tarihinin 01.02.2024 olduğu dikkate alınarak Yönetmeliğin söz konusu hükümleri gereğince, açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebinin bağlı bulunduğu Cumhuriyet Başsavcılığınca değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Dolayısıyla başvurunun bu aşamasında "açık ceza infaz kurumuna ayrılma talebine" yönelik muhatap Kurumca herhangi bir işlem tesis edilmesinin hukuken mümkün olmadığı anlaşıldığından söz konusu talep ve iddialar değerlendirmeye alınmayacaktır.

17. Başvuruda değerlendirilmesi gereken bir diğer konu ise başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumundan başka bir kuruma nakledilme talebidir. Her türlü muamele; Sözleşme'nin 3'üncü maddesi anlamında kötü muamele kapsamına girmemekte olup hem AİHM hem de AYM, bir muamelenin 3'üncü madde kapsamına girebilmesi için somut olayda belirli bir asgari şiddet düzeyinin aşılması gerekliliğini aramaktadır. Ayrıca, asgari şiddet düzeyinin her olay bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Bir vaka kapsamında failin veya mağdurun durumu dikkate alınarak belirlenecek asgari eşik aşılmadığına dair tespit, benzer bir muamelenin olduğu başka vakada, aynı kriterlerle yapılan değerlendirilme sonucunda olayın koşulları göz önünde bulundurularak asgari eşik geçildiği yönünde olabilir. Bu açıklamalardan yola çıkıldığında muhatap Kurumun, başvuranın nakil taleplerine yönelik vermiş olduğu cevap ve kararının makul olduğu ve başvurunun kişisel durumu da göz önüne alınarak "asgari eşik sınırını aşmadığı" değerlendirilen nakil taleplerinin reddedilmesi hususunun, somut olay bakımından kötü muamele oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

18. Tüm bu açıklamalar birlikte ele alındığında; somut olay bakımından muhatap Kurumun, kötü muamele teşkil edecek herhangi bir eylem veya işlemine rastlanılmadığı ve başvuranın öğrenim gördüğü üniversitenin sınavlarına katılım sağlayabildiği, başvuranın nakil taleplerinin reddedilmesi hakkında ise; "asgari eşik sınırının aşılmadığı" göz önünde bulundurularak söz konusu başvuruda, 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kötü muamele yasağının ihlali olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 14.04.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye